

RAPORT O STANIE GMINY

Strategiczne programy rozwoju Gminy Wałbrzych

Wałbrzych, maj 2019 r.

SPIS TREŚCI

1.	Strategiczne programy rozwoju Gminy Wałbrzych	2
1.1.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha	2
1.1.1.	Mierniki monitorowania realizacji strategii	3
1.2.	Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej	4
1.3.	Strategia Rozwoju Sudety 2030.....	5
2.	Nasze sąsiedztwo.....	11
3.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego do 2030 roku.....	12
4.	Platforma Obszarów Pogórniczych w Transformacji (CriT)	13

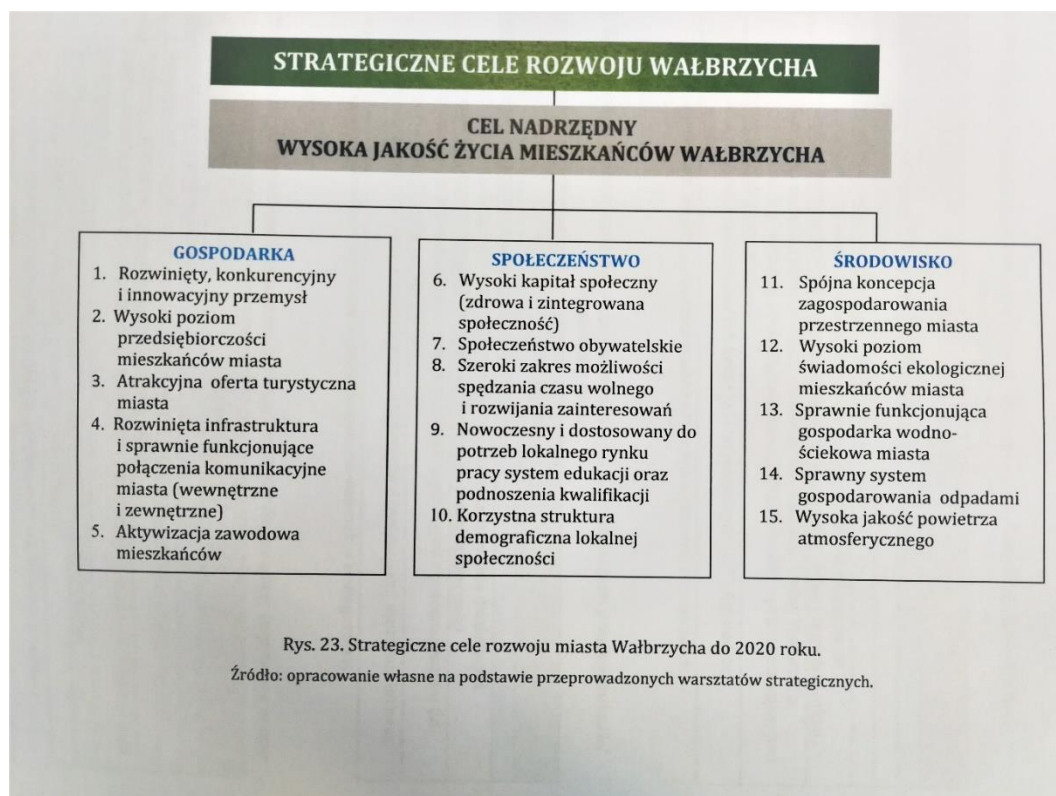
1. STRATEGICZNE PROGRAMY ROZWOJU GMINY WAŁBRZYCH

1.1. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WAŁBRZYCHA

Gmina Wałbrzych prowadzi swoją politykę rozwoju miasta w oparciu o kilka strategicznych dokumentów. Pierwszym z nich jest Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha na lata 2013-2020. W oparciu o konsultacje społeczne w wyniku dyskusji i spotkań przyjęto następującą wizję rozwoju miasta: Wałbrzych, lider Aglomeracji Wałbrzyskiej, jest ważnym i dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem południowo-zachodniej Polski.

Ma rozwiniętą innowacyjną gospodarkę opartą na przemyśle, turystyce i przedsiębiorczość. Wałbrzych zapewnia mieszkańcom odpowiednie warunki rozwoju, pracy oraz wypoczynku. Jest miastem przyjaznym dla mieszkańców, turystów i inwestorów.

Na podstawie wyników diagnozy stanu miasta, przeprowadzonej analizy SWOT (mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia), oraz analizy drzewa problemów, określono strategiczne cele rozwoju miasta. Celem nadrzędnym strategii, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju, przyjęto: wysoką jakość życia mieszkańców.

Celowi nadrzêdnemu przypisano 3 grupy celów strategicznych (rys. powyżej), a w ich ramach po kilka celów głównych. KaŜdemu celowi głównemu przyporządkowano konkretne zadania strategiczne, których realizacje przybliŹają nas do urzeczywistnienia wizji rozwoju Wałbrzysza. Co roku Biuro Zarządzania Strategicznego, Nadzoru Właścicielskiego, Funduszy Europejskich i Rozwoju Gospodarczego opracowuje zbiorczy raport z realizacji zadań strategicznych wpisanych do strategii.

1.1.1. MIERNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI STRATEGII

W ramach systemu zarządzania strategią określono system monitorowania jej realizacji, który podlega corocznej ocenie w ramach „Raportu z realizacji zadań strategicznych”. Raport poza syntetycznym opisem stopnia realizacji poszczególnych zadań, wykorzystuje kilkadziesiąt mierników realizacji zadań strategicznych (przykład – zdjęcie poniżej).

Tab. 76. Mierniki monitorowania realizacji zadań strategicznych w ramach celu 1. *Rozwinięty, konkurencyjny i innowacyjny przemysł*

Cel strategiczny	Mierniki realizacji zadań strategicznych
1. Rozwinięty, konkurencyjny i innowacyjny przemysł	▪ Liczba nowych i/lub utrzymanych miejsc pracy w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
	▪ Liczba nowych zezwoleń w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
	▪ Wartość nakładów inwestycyjnych w wałbrzyskiej podstrefie WSSE „INVEST-PARK”
	▪ Wartość sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Wałbrzych, objętych WSSE „INVEST-PARK” z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjno-usługową
	▪ Opracowana koncepcja inteligentnej specjalizacji miasta
	▪ Liczba zorganizowanych i/lub odbytych konferencji, kongresów, debat i innych spotkań w ramach wymiany know-how
	▪ Powierzchnia terenów inwestycyjnych w granicach administracyjnych miasta
	▪ Liczba zrealizowanych inwestycji zaplanowanych w ramach ZIT AW (odnoszących się do miasta Wałbrzysza)

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 77. Mierniki monitorowania realizacji zadań strategicznych w ramach celu 2. *Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców miasta*

Cel strategiczny	Mierniki realizacji zadań strategicznych
2. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców miasta	▪ Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców
	▪ Liczba zawartych porozumień o współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami otoczenia biznesu (IOB)
	▪ Liczba lokali użytkowych z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej udostępnionych na preferencyjnych warunkach

Źródło: opracowanie własne.

W celu umożliwienia syntetycznej oceny rozwoju Wałbrzysza w strategii wprowadzono listę kilkunastu wskaźników. Informacje na temat ich wartości są systematycznie publikowane w ramach Banku Danych Lokalnych na stronie internetowej GUS (poniżej przykładowa ilustracja kilku wskaźników).

W 2019 roku Gmina Wałbrzych przystąpi do prac nad aktualizacją Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha w perspektywie do 2030 roku.

Wskaźnik 1

Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym)													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	52,8	53,5	53,7	54,8	56,2	...	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					57,6	...	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					55,7	...	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					55,3	...	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008 = 100)					↗	...	...	...	...	...	...	...	...

Wskaźnik 2

Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym													
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika dla Wałbrzycha	7,7	9,8	9,1	9,4	10,5	...	...	...	...	...	...	...	...
Maksymalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					10,5	...	...	...	...	...	...	...	...
Średnia wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					7,1	...	...	...	...	...	...	...	...
Minimalna wartość wskaźnika dla największych miast Dolnego Śląska					4,7	...	...	...	...	...	...	...	...
Zmiana wartości wskaźnika dla Wałbrzycha (rok 2008 = 100)					↗	...	...	...	...	...	...	...	...

1.2. STRATEGIA ROZWOJU AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ

Drugi dokument strategiczny do ponadlokalna Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej, którą tworzą 22 gminy (Kamienna Góra – miasto, gmina wiejska Kamienna Góra, Lubawka, Nowa Ruda – miasto, gmina wiejska Nowa Ruda, Świebodzice, Boguszów-Gorce, Szczawno-Zdrój, Czarny Bór, Głuszyca, Mieroszów, Walim, Wałbrzych, Jedlina-Zdrój, Stare Bogaczowice, miasto Świdnica, Jaworzyna Śląska, Strzegom, Żarów, Dobromierz, Marcinowice i gmina wiejska Świdnica), zlokalizowane w południowej części województwa dolnośląskiego, należące do czterech powiatów (wałbrzyskiego, kamiennogórskiego, świdnickiego oraz kłodzkiego).

Podstawą utworzenia Aglomeracji Wałbrzyskiej było przyjęcie *Deklaracji Wałbrzyskiej* wyznaczającej działania zmierzające do nadania stosownej rangi niniejszemu obszarowi i aktywizacji społeczno-gospodarczej Aglomeracji.

Pod względem powierzchni (1 748 km²) Aglomeracja Wałbrzyska stanowi ponad 9% obszaru województwa dolnośląskiego. Wraz z przystąpieniem zarządu województwa dolnośląskiego do prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego na lata 2020-2030, zaszła potrzeba aktualizacji „Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do

2030 roku”, aby ponownie zsynchronizować kierunki rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej oraz całego województwa.

W dniu 30 listopada 2017 r. Rada Miejska w Wałbrzychu podjęła uchwałę nr L/607/2017 w sprawie podjęcia współdziałania Gminy Wałbrzych z 21 jednostkami samorządu terytorialnego, Sygnatariuszami Deklaracji Aglomeracji Wałbrzyskiej, przy opracowaniu aktualizacji „Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.” Natomiast w czerwcu 2018 r. Rada Miejska w Wałbrzychu podjęła uchwałę o przyjęciu i zatwierdzeniu do realizacji powyższej strategii.

Dokument „Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030” obejmuje syntetyczną diagnozę Aglomeracji jako miejskiego obszaru funkcjonalnego. Jest kluczowym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej we wszystkich sferach tzn. sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej.

Określa strategiczne cele rozwoju, wytycza kierunki działania w postaci priorytetów i działań operacyjnych. Zawiera zasady i sposoby zarządzania rozwojem w dłuższym horyzoncie czasowym określając działania, jakie należy podjąć, aby Aglomeracja mogła funkcjonować i rozwijać się.

Dokument określa wizję oraz wyznacza najważniejsze kierunki działań, które umożliwią skuteczne rozwiązanie problemów oraz wzmocnią potencjał Aglomeracji Wałbrzyskiej w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

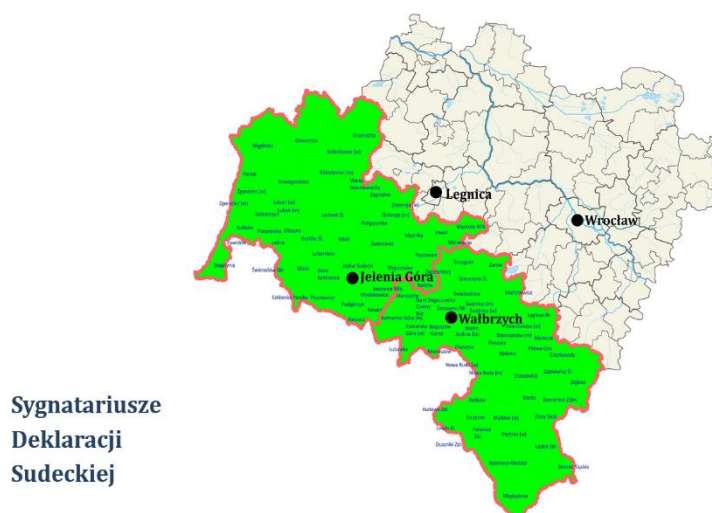
W oparciu o głównie cele i kierunki działań wpisane do strategii, Aglomeracja Wałbrzyska uzyskała po 2015 roku narzędzie służące do prowadzenia regionalnej polityki rozwoju – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

W Wałbrzychu działa Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej, która samodzielnie ogłasza nabory w ramach poszczególnych programów oraz rozlicza projekty realizowane przez beneficjentów. Przyjęcie przez Gminę „Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku” znacząco ułatwi ubieganie się o środki finansowe z budżetu państwa oraz Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej, ponieważ zapisy Strategii są zgodne z celami strategicznymi Komisji Europejskiej w zakresie polityki rozwoju regionalnego na lata 2021-2027.

1.3. STRATEGIA ROZWOJU SUDETY 2030

Trzecim dokumentem w oparciu o który prowadzona jest przez Wałbrzych polityka rozwoju społeczno- gospodarczego jest „**Strategia Rozwoju Sudety 2030**”. W grudniu 2017 r. 107 samorządów – gmin i powiatów subregionów wałbrzyskiego i jeleniogórskiego, podpisało we Wleniu **Deklarację Sudecką**. Sygnatariusze Deklaracji Sudeckiej wyrazili w niej wolę podjęcia wspólnych działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców

i szybszego rozwoju gospodarczego tej części Dolnego Śląska. Sygnatariusze zobowiązali się do współdziałania przy opracowaniu planu modernizacji i rozwoju – zwanego „Strategią Rozwoju Sudety 2030”.

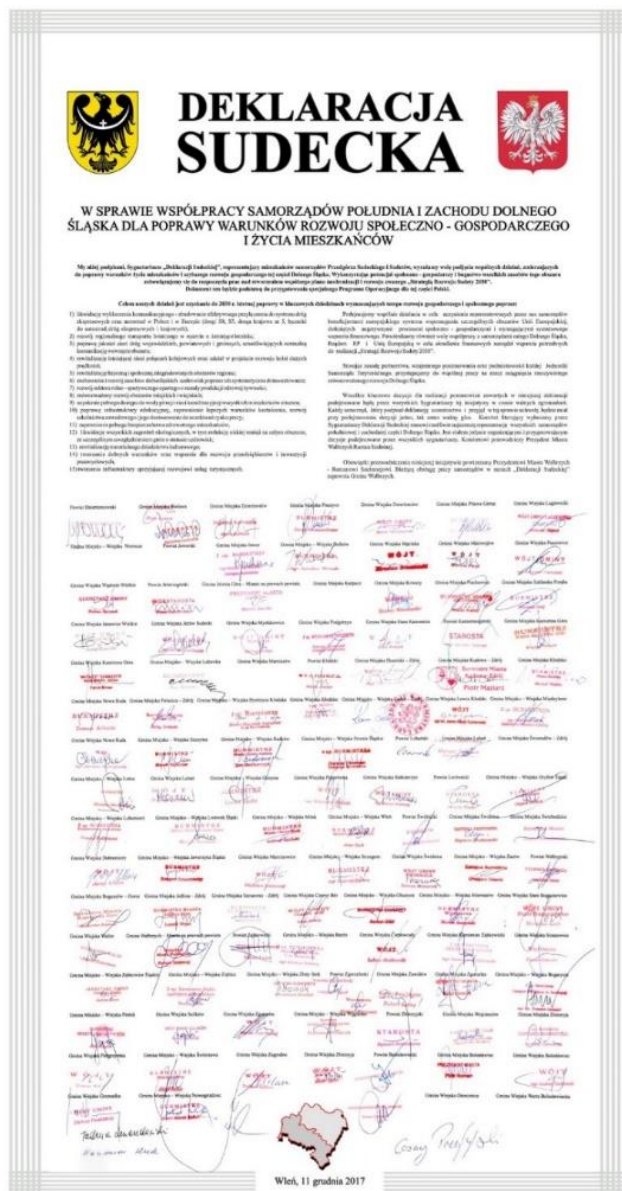
„Strategia Rozwoju Sudety 2030” powstała przy zastosowaniu innowacyjnego podejścia opartego na terytorializacji rozwoju. Strategia ukierunkowana jest na budowę spójności terytorialnej w oparciu o specyfikę tego obszaru oraz wzmacnianie tożsamości poprzez aktywizację społeczności lokalnej. Idea strategii, sposób jej powstania, cele, wpisują się w najnowsze założenia polityki Unii Europejskiej nakierowanej na nowoczesne, wieloszczeblowe współzrządzenie oraz budowę tożsamości lokalnej. „Strategia Rozwoju Sudety 2030” składa się z 2 części: diagnozy i założeń strategicznych.

Pierwsza część obejmuje diagnozę prospektywną w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej subregionów wałbrzyskiego i jeleniogórskiego. W części drugiej przedstawiono i scharakteryzowano wizję, misję, cel główny oraz cele strategiczne. W ramach każdego z celów strategicznych wskazano cele operacyjne oraz przedsięwzięcia strategiczne. Omówiono kluczowe narzędzia wdrażania strategii wraz ze wskazaniem potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć strategicznych.

Strategia zawiera scenariusze rozwoju (optymalny, realny, pesymistyczny). Przedstawia sposób prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz wskaźniki służące do pomiaru efektów wdrażania. Zapisy strategii są zgodne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu: zaktualizowaną Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz Krajową Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju. Dokument jest rzeczową, gruntowną i fachową analizą stanu obecnego, oczekiwań i wyzwań rozwojowych jakie stoją przed tą częścią Dolnego Śląska.

Strategia potwierdza znaczną dysproporcję w poziomie rozwoju i konkurencyjności tego obszaru w porównaniu z regionami północnej części woj. dolnośląskiego. Wskazuje strategiczne przedsięwzięcia na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców i szybszego rozwoju gospodarczego. Strategia jest dokumentem operacyjno-wdrożeniowym, który stanowić będzie narzędzie realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

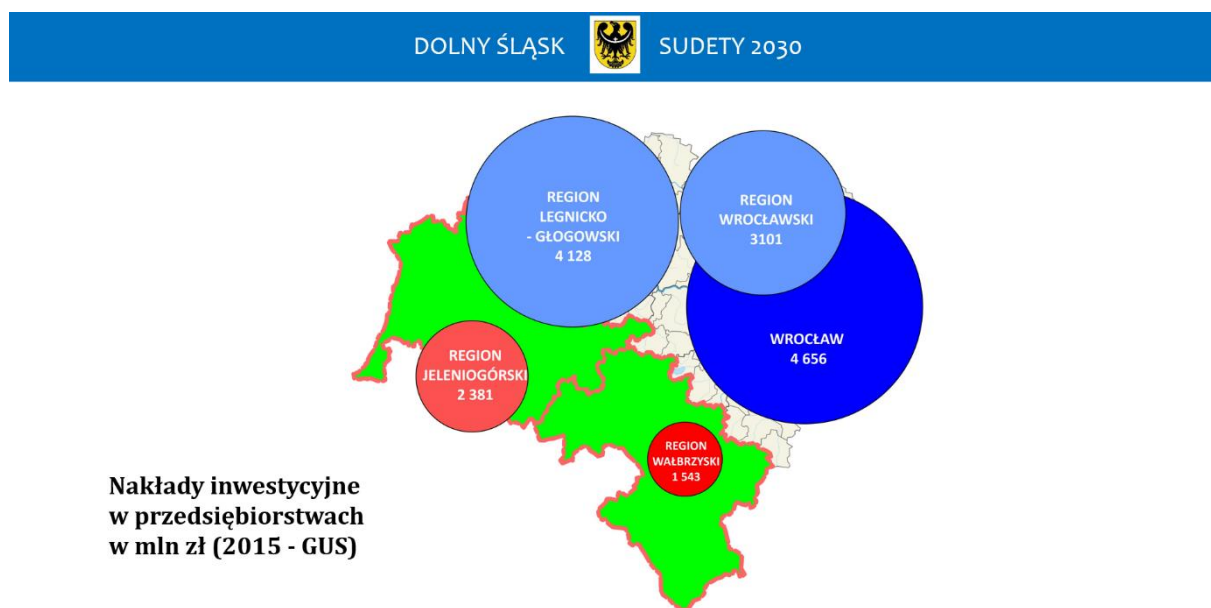
24 września 2018 r. w Złotym Stoku odbyło się walne zgromadzenie sygnatariuszy Deklaracji Sudeckiej, podczas którego obecni na nim samorządowcy jednogłośnie przyjęli opracowany dokument. Obecnie kończy się etap zatwierdzania strategii poprzez uchwały rad gmin i powiatów poszczególnych sygnatariuszy. Rada Miejska w Wałbrzychu na posiedzeniu w dniu 27 grudnia 2018 podjęła uchwałę o przyjęciu i zatwierdzeniu do realizacji „Strategii Rozwoju Sudety 2030”.

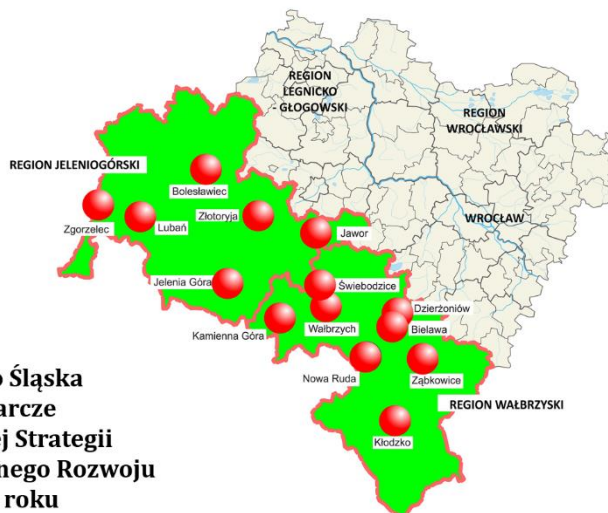

Działania w celu utrzymania dotychczasowego tempa rozwoju gospodarczego Aglomeracji Wałbrzyskiej i subregionów południa Dolnego Śląska. W 2018 roku główne działania koncentrowały się na pozyskaniu znaczącego wsparcia finansowego w kolejnej perspektywie unijnej 2021-2027, umożliwiającego dalszy rozwój społeczno-gospodarczy Wałbrzyskiej i Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Mimo, że Dolny Śląsk jest obecnie jednym z dynamiczniej rozwijających się regionów w Unii Europejskiej, co w ogromnej mierze zawdzięczamy wsparciu Polityki Spójności, to niestety na terenie naszego województwa istnieją olbrzymie dysproporcje w rozwoju społeczno-gospodarczym poszczególnych subregionów. Obok bardzo silnych ośrodków – wrocławskiego oraz legnicko-głogowskiego mamy wiele miast i gmin w górzystych subregionach wałbrzyskim i jeleniogórskim, borykających się z wieloma trudnościami, które przekładają się na zdecydowanie niższe tempo rozwoju.

O ile średnia wartość PKB na mieszkańca dla całego województwa osiągnęła w 2016 r. poziom 76,4%, to dla subregionu jeleniogórskiego wynosiła tylko 55%, a dla wałbrzyskiego 50%. Nakłady inwestycyjne w subregionach północnych naszego województwa są kilkakrotnie większe, przyciągają one zdecydowanie więcej inwestycji a poziom życia ich mieszkańców jest znacznie wyższy. Subregiony południowej części województwa cechuje peryferyjność i znacznie szybsze tempo postępującej depopulacji związanej z migracjami i starzeniem się społeczeństwa.

Średnie miasta Dolnego Śląska tracące funkcje gospodarcze i społeczne wg rządowej Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z perspektywą do 2030 roku

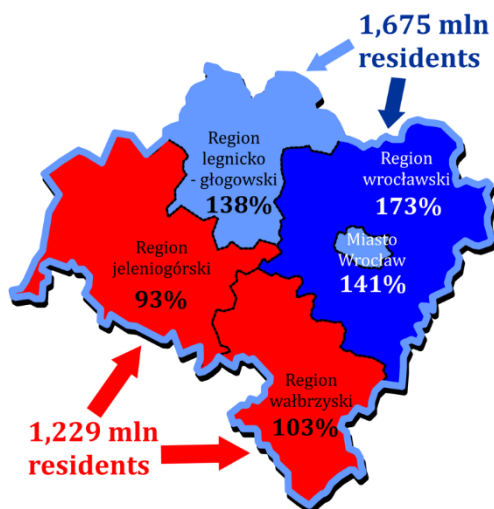
Dynamika zmian w rozwoju gospodarczym Dolnego Śląska w układzie NUTS 3

Na Dolnym Śląsku widoczne jest silne zróżnicowanie w rozwoju poszczególnych regionów NUTS 3

Zmiany w PKB na 1 mieszkańca wg siły nabywczej pieniądza w regionach NUTS 3 w latach 2000-15 (%)

- > 150
- 130 - 150
- < 130
- 130 % - województwo dolnośląskie

Źródło: Eurostat

Z drugiej strony tereny te odznaczają się walorami przyrodniczymi i kulturowymi, które stanowią znaczny potencjał rozwojowy (turystyka, kultura i rekreacja). Według analizy ekspertów z Polskiej Akademii Nauk spośród 122 polskich miast średniej wielkości, tracących swoje funkcje społeczno-gospodarcze, wszystkie 14 na Dolnym Śląsku, zlokalizowane są właśnie w subregionach wałbrzyskim i jeleniogórskim. Wyrównanie szans i poziomu rozwoju pomiędzy północną a południową częścią Dolnego Śląska jest największym wyzwaniem przed jakim stają wspólnie samorządy: regionalny i sygnatariusze Deklaracji Sudeckiej.

Znalazło to wyraz w uchwalonej przez Sejmik Województwa Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, która zakłada, że w 2030 roku Dolny Śląsk będzie regionem równomiernego rozwoju – bez istotnych społecznych i gospodarczych dysproporcji, regionem wewnętrznie spójnym, regionem wyrównanych rozwojowych szans.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2021-2027 będzie bardzo skromny z racji tego, że nasze województwo przekroczyło jako całość 75% średniego PKB per capita Unii Europejskiej. W tym kontekście operowanie przez Komisję Europejską wartościami średnimi PKB per capita dla całego regionu, jako podstawy decyzji o alokacji środków przyszłej Polityki Spójności nie odzwierciedla rzeczywistych potrzeb rozwojowych tak zróżnicowanego obszaru.

Dolny Śląsk jako region przejściowy jest na dobrej drodze do osiągnięcia w przyszłości pełnego sukcesu. Jednak drastyczne zmniejszenie wsparcia funduszy europejskich uniemożliwi realizację wielu ambitnych projektów rozwojowych i spowoduje pogorszenie sytuacji w obu południowych subregionach.

W trakcie rozmów sygnatariuszy Deklaracji Sudeckiej, z Komisarz Rozwoju Regionalnego – Coriną Cretu, Komisarz Rozwoju Przedsiębiorczości i Przemysłu Elżbietą Bieńkowską, sprawozdawcą budżetu unijnego Janem Olbrychtem, dyrektora generalną DG Regio, Gmina Wałbrzych wносиła o przyjęcie rozwiązań, które pozwolą uzyskać większą alokację i korzystniejsze warunki wsparcia dla regionów przejściowych niż to wynika z projektu rozporządzenia ogólnego dla perspektywy 2021-2027.

Zmiany zapisów były postulowane tak, aby były one zgodne z ideą łagodnego przejścia z regionu mocniej wspieranego w ramach funduszy strukturalnych do regionu w lepszej sytuacji.

Oto najważniejsze wnioskowane przez Gminę Wałbrzych zmiany:

- Wprowadzenie w art. 105 adekwatnie do obecnego zapisu, możliwości przenoszenia środków na poziomie Państwa Członkowskiego z alokacji przeznaczonej dla innych regionów do regionów w okresie przejściowym do wysokości 15%.
- Aby uniknąć drastycznego obniżenia stopy współfinansowania aż o 30% w stosunku do obecnej perspektywy, utrzymanie w art. 106 dotychczasowego poziomu 85% lub wprowadzenie bardziej łagodnej zasady. Tak radykalne obniżenie poziomu dofinansowania uniemożliwi ogromnej liczbie samorządów z południa województwa prowadzenie polityki spójności poprzez ważne dla poprawy warunków życia ich mieszkańców inwestycje. Już w obecnej perspektywie musiały one rezygnować z wielu projektów ze względu braku środków na wkład własny.
- Zaproponowany poziom 0,5% dla płatności zaliczkowych jest zdecydowanie niewystarczający i zasadne jest zwiększenie łącznej wysokości przekazywanych płatności w formie zaliczkowej dla programu operacyjnego, by zachować właściwą płynność finansową, biorąc także pod uwagę propozycję rozliczania pomocy

technicznej ryczałtowo (zapewnienie odpowiedniej zdolności administracyjnej do prawidłowego wdrażania programu).

- Zważywszy na doświadczenia perspektyw 2007-2013 oraz 2014-2020 należy także utrzymać realizację zobowiązania na trzeci rok kalendarzowy następujący po roku, w którym podjęto zobowiązanie budżetowe (utrzymanie zasady n+3 w zamian proponowanej n+2). Takie rozwiązanie zapewni płynną realizację programów i nie spowoduje utraty środków w przypadku opóźnień w przyjmowaniu dokumentów niezbędnych do realizacji perspektywy 2021-2027.

Władze Województwa Dolnośląskiego przeznaczyły znaczną część środków Regionalnego Programu Operacyjnego na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej i Jeleniogórskiej. W Wałbrzychu został stworzony potencjał instytucjonalny do efektywnego wdrażania instrumentów interwencji na poziomie podregionów „sudeckich”. Wzmocnienie roli tego instrumentu w prowadzonym rozwoju regionalnym i objęcie nim całego obszaru południa Dolnego Śląska będzie zależało od wielkości alokacji środków, które powinna uwzględniać obiektywne wskaźniki potwierdzające wewnętrzne zróżnicowanie danego regionu.

Pomimo sukcesów gospodarczych i ogromnej dynamiki rozwoju naszego kraju należy pamiętać, że Polska jest jednym z najbiedniejszych krajów Unii Europejskiej – pod względem wysokości PKB na osobę w 2017 r. Polska zajmowała 3 miejsce od końca wśród wszystkich krajów członkowskich. Dolny Śląsk rozwija się dynamicznie, jednak tak drastyczna zmiana warunków wsparcia w ramach polityki spójności będąca wynikiem przekroczenia wskaźnika PKB per capita o 1%, poważnie zagraża rozwojowi południa województwa dolnośląskiego. Dlatego w rozmowach z Komisją Europejską i rządem polskim sygnatariusze Deklaracji Sudeckiej zwracają się z postulatem wprowadzenia rozwiązań, które spowodują zwiększenie wsparcia unijnego dla podregionów wałbrzyskiego i jeleniogórskiego, zarówno w ramach Polityki Spójności jak i innych polityk Unii Europejskiej.

2. NASZE SĄSIEDZTWO

Oba południowe subregiony: jeleniogórski i wałbrzyski leżą na granicy Dolnego Śląska z Saksonią i krajami czeskimi (libereckim, hradeckim, pardubickim i ołomunieckim), tj. wewnętrznych granicach UE, gdzie wciąż istnieje wiele barier, które są skutkiem istnienia granicy. Ich niwelacja wymaga współpracy transgranicznej i nie jest możliwa bez większego wsparcia UE w ramach Polityki Spójności. W związku z tym w ramach naszych działań postulowaliśmy utrzymanie dotychczasowej alokacji Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska a dodatkowo stworzenie horyzontalnego programu operacyjnego dla górskich obszarów problemowych takich jak podregiony jeleniogórski i wałbrzyski oraz kraje północnych Czech.

We wrześniu 2018 Gmina Wałbrzych wystąpiła do Marszałka województwa dolnośląskiego, Premiera wolnego kraju związkowego Saksonia oraz hetmanów krajów czeskich, graniczących z naszym województwem z inicjatywą podjęcia rozmów w celu określenia dalszych kierunków rozwoju obszaru ziem górskich na pograniczu polsko-czesko-saksońskim. Do tej pory odbyliśmy 2 spotkania robocze w celu przedyskutowania inicjatywy oraz opracowania roboczego dokumentu będącego wspólną deklaracją w sprawie współdziałania przy opracowaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju tego obszaru. W 2019 roku planowane są dalsze prace grupy roboczej w celu wypracowania wspólnych postulatów, przedstawionych następnie komisji wspólnej ds. rozwoju pogranicza polsko-czeskiego.

Wspólnie z czeskimi partnerami na poziomie miast i krajów, Gmina Wałbrzych zabiega o modernizację i rozbudowę połączeń kolejowych oraz drogowych. Obie strony dostrzegają w tym szansę na dalszy rozwój gospodarczy pogranicza oraz przełamywanie barier i nawiązywanie bliższych relacji pomiędzy naszymi narodami. Dla obu stron niezwykle istotnym jest rozwój turystyki – jednej z wiodących dziedzin gospodarki na obszarze Sudetów.

3. KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO DO 2030 ROKU

Pod koniec 2018 roku Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju przedstawiło projekt **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego do 2030 roku**, drugiego obok Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju, kluczowego dokumentu, który wyznacza kierunki zmian w polityce rozwoju naszego kraju. Projekt Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 zakłada „*rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*”.

Zgodnie z przedłożonym do konsultacji społecznym projektem KSRR, wsparcie w ramach priorytetów polityki rozwoju otrzymają **obszary zagrożone trwałą marginalizacją** oraz **miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze**. Takie ujęcie prowadzenia polityki regionalnej państwa do roku 2030 jest realizacją postulatów 107 samorządów południa i zachodu Dolnego Śląska, które w grudniu 2017 r. podpisały Deklarację Sudecką.

Niestety podregiony jeleniogórski i wałbrzyski nie zostały zakwalifikowane do ponadregionalnego Programu 2020+, skierowanego do najsłabszych gospodarczo obszarów. Powstaje zatem bardzo poważne zagrożenie, że oba zapóźnione w rozwoju południowe podregiony Dolnego Śląska zostaną pozbawione po roku 2020 dodatkowego źródła finansowania ich rozwoju.

Dlatego w ramach prowadzonych konsultacji społecznych projektu KSRR 2030 Gmina Wałbrzych przedstawiła Ministerstwu Inwestycji i Rozwoju swoje uwagi i postulaty, prosząc o taką korektę kryteriów identyfikacji obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, aby Program 2020+, o którym mowa w projekcie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 z grudnia 2018 roku, obejmował subregiony (NUTS3) wałbrzyski i jeleniogórski.

Postulaty Wałbrzycha zostały jednoznacznie wsparte przez prof. Przemysława Śleszyńskiego, kierownika Zakładu Miast i Ludności Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN oraz Związek Miast Polskich.

4. PLATFORMA OBSZARÓW POGÓRNICZYCH W TRANSFORMACJI (CRIT)

W 2018 roku rozpoczęła działalność **Platforma Obszarów Pogórnicznych w Transformacji**-program Komisji Europejskiej, zainicjowany przez europoła Jerzego Buzka. Platforma służy wymianie doświadczeń i praktyk kilkudziesięciu regionów węglowych i powęglowych z Europy w zakresie transformacji z gospodarki opartej na wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego jako źródeł produkcji energii cieplnej i elektrycznej.

Celem CRiT jest wsparcie intelektualne i finansowe regionów przemysłowych (górnictwo i energetyka), które chcą zmienić energetykę konwencjonalną opartą o paliwa kopalne na produkcję energii i ciepła ze źródeł odnawialnych.

W ramach platformy możliwa jest realizacja projektów społecznych oraz infrastrukturalnych służących poprawie warunków życia na zdegradowanych obszarach poprzemysłowych oraz tworzenie nowych miejsc pracy opartych na zaawansowanych technologiach, wykorzystujących wiedzę i kompetencje pracowników, którzy przejdą proces zmiany kwalifikacji zawodowych (górnictwo, ciężki przemysł maszynowy, energetyka).

Aglomeracja Wałbrzyska dostrzega w tym projekcie szansę na finansowanie inwestycji, które przyczyniają się do zmiany warunków życia mieszkańców poprzemysłowych miejscowości takich jak: Wałbrzych, Nowa Ruda, Jedlina-Zdrój, Boguszków Gorce. Stąd w czerwcu ur. Gmina Wałbrzych wystąpiła do Zarządu województwa dolnośląskiego, Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwa Energii oraz Komisji Europejskiej z wnioskiem o przyłączenie nas do prac platformy.

Obecnie przygotowywany jest opis projektów kilkunastu inwestycji, które zostaną po konsultacjach w UMWD, Ministerstwie Energii, zaprezentowane na forum CRiT przed dyrekcją Komisji Europejskiej (DG Energy, DG Regio).

Gmina Wałbrzych liczy, że dzięki temu mechanizmowi współpracy uda się pozyskać środki finansowe na *rewitalizację Nowego Miasta, Sobięcina, Stadionu lekkoatletycznego, Górniczego Domu Kultury, stworzenie nowych parków i przestrzeni, służących rekreacji oraz wypoczynkowi mieszkańców. Dzięki platformie Wałbrzych zamierza pozyskać środki na budowę nowoczesnej stacji uzdatniania i produkcji wody w oparciu o samowypływy pokopalniane, zmodernizować elektrociepłownię budując nowoczesne źródło kogeneracyjne wykorzystujące przetworzone odpady komunalne.*

Przygotowywane są projekty, które umożliwią: tworzenie nowych miejsc pracy dopasowanych do zmieniających się potrzeb rynku, tworzenie centrum doskonalenia zawodowego dla młodzieży w celu ułatwienia dalszego kształcenia i nabywania kompetencji poszukiwanych przez pracodawców. Prace nad projektami zgłoszonymi przez Wałbrzych i Aglomerację Wałbrzyską do CRiT będą kontynuowane przez cały 2019 rok.

KOŃCOWY ETAP PRZYSTĘPOWANIA AGLOMERACJI WAŁBRZYSKIEJ POPRZEC ZGŁOSZENIE WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO, DO PLATFORMY OBSZARÓW GÓRNICZYCH W TRANSFORMACJI.

Lower Silesia in Coal Regions in Transition	
DATE	ACTIVITY
October 2018	The Board of the Lower Silesia declares its willingness to join the Coal Regions in Transition initiative
5-6 November 2018	The delegation from Lower Silesia takes part in the third meeting of the Platform Coal Regions in Transition in Brussels: the presentation of the region to the representatives of the European Commission, DG Energy, DG Regio and application to the Country Team
November 30, 2018	The Lower Silesian delegation participated in the meeting of the Platform in Katowice as part of the first year of operation of Coal Regions in Transition
January 18, 2019	The Ministry of Energy of Poland confirms the connection of Lower Silesia to the Country Team
March 6, 2019	A meeting at the Ministry of Energy to present proposals for design concepts to the Coal Regions in Transition initiative
March 19, 2019	Decision of the Board of the Lower Silesia on transferring design concepts to the Ministry of Energy of Poland and the European Commission
March 21, 2019	Submission of project fiches to the Ministry of Energy in order to find sources of financing in the current perspective
8-10 April 2019	Lower Silesia participates for the first time as a full member of the Country Team in the meeting of the Platform for Coal Regions in Transition